

Tandbehandling og slidte kæbeled

Jeg har en medfødt dårlig tand- og kæbestilling med et meget stort overbid, som altid har vanskeliggjort tygning. Som ung fik jeg rykket fortænderne i overmundens meget ind og fik ikke rettet tænderne i undermundens og dermed heller ikke det dårlige sammenbid.

I sommeren 2016 fik jeg tiltagende smerter i kæber og ansigt og blev om efteråret af min tandlæge henvist til kæbekirurgisk afdeling på OUH. Mine kæbeled var slidte, og min underkæbe var derfor vipet, så jeg havde et åbent bid med betydelig afstand mellem tænderne. Det var meget smertefuldt, og jeg måtte tage en hel del smertestillende medicin. På OUH fik jeg oplyst navnet på en specialtandlæge, som udleverede en bidskinne. Den kunne ikke bruges ved tygning og hjalp stort set ikke på smerterne, som var værst ved tyggeforsøg, tale og smil. I en periode led jeg af konstant svimmelhed, som ifølge en ørelæge stammede fra kæbeleddene.

I efteråret 2017 fik jeg fra specialtandlæge og kirurg besked om, at kæbeleddene var for slidte til, at de kunne tåle en operation. Derfor blev jeg pludseligt afsluttet i systemet med besked om, at en evt. tandbehandling ved specialtandlæge var for egen regning, og den ville desuden ikke være effektiv. Det var en meget ubehagelig besked, når jeg var totalt uden tyggeevne. Tænk at man på trods af et invaliderende handicap uden videre kan blive afsluttet i det offentlige sundhedsvæsen.

Umiddelbart efter var jeg med min mand til konsultation ved en dansk tandlæge i Tyskland. Uden en aftalt tid lavede han straks en plan for genopretning af mit bid og udleverede efter et par uger en anden type bidskinne med sammenbids-relief, som efter få dage gjorde mig i stand til at tygge - uden smerter.

Efter tre måneder fik jeg kroner på kindtænderne i hver side af overmundens for at give varig kontakt. I efteråret 2018 fik jeg i undermundens en bro, som kunne mindske afstanden mellem fortænderne i over- og undermund og ikke mindst give mere plads til tungen. Den har der altid manglet plads til, og det blev endnu værre efter et års "tygning" med tungen, som medførte en ubehagelig forstørrelse af denne muskel.

Min tyggeevne blev forbedret med 80 – 90 procent som lovet af den "tyske" tandlæge, der var kompetent og havde erfaring med rekonstruerende tandbehandling. Jeg har selv betalt for hele den langvarige behandling, som var dyr selv i tyske priser.

Under forløbet er der opstået hævelser i munden, så jeg har bidt mig selv om natten. Ingen behandlere vidste, hvad der kunne gøres for at forhindre det, men en klog veninde kunne heldigvis lede mig på sporet af hjælpen: Et lille stykke bageunderlag, som lægges i munden hver nat.

I forbindelse med kæbeombygningen har jeg fået dårligere passage gennem næsen. Nu har jeg lært, at der er en sammenhæng mellem luftveje og kæber, og at luftvejene måske bliver bedre, hvis man får en kæbeoperation. Ombygningerne i kæber og mund har via meridianbanerne medført langvarige maveproblemer. Både de og smerterne er blevet afhjulpnet af gode kosttilskud og forskellig alternativ behandling ved healer, heilpraktiker og biodynamisk kraniosakralterapeut.

Det er tankevækkende, at en kirurg på OUH foreslog, at jeg kunne komme på smerteklinik - det havde dog været bedre at henvise til en tandlæge, som kunne gøre noget ved problemet. Hvis jeg straks var blevet henvist, havde jeg undgået et års umenneskelig ventetid. Det er meget utilfredsstillende at blive holdt hen med snak i lang tid, inden det blev oplyst, at kæbeleddene var for slidte til at kunne klare en egentlig kæbeoperation. I forløbet fik jeg en kikkertundersøgelse/operation af kæbeleddene, som kun dulmede smerterne lidt.

Hvad gør andre i den situation, hvis de ikke tilfældigvis finder en tandlæge med den rette kompetence? På OUH fik jeg oplyst, at de hvert år har fem - seks tilfælde som mit.

Min datter er i gang med en gratis tandregulering med henblik på en kæbeoperation, som hun kan få, fordi hendes kæbeled ikke er slidte. Hun har aldrig været invalideret af sin tand-/kæbestilling og har selv kunnet vælge, om hun ville gå i gang med behandlingen. Jeg er ikke misundelig på min datter, men jeg havde hårdere brug for gratis tandbehandling end hende både af helbredsmæssige og økonomiske årsager.

Yngre mennesker får i stort tal gratis tandregulering før en kæbeoperation, og det er positivt, at de kan få behandling, når der er behov for den. Det er fuldstændigt urimeligt, at vi gamle med slidte kæbeled ikke får hjælp via det offentlige sundhedsvæsen, og det er urimeligt, at vi oven i købet skal straffes økonomisk. Vi passer ikke ind i systemets koncept og befinder os i "ingenmandsland".

Jeg har uden held i længere tid haft mail-kontakt med Folketingspolitikere og har spurgt den tidligere sundhedsminister, om ansatte i det danske sundhedsvæsen må henvise til behandling i udlandet, men har ikke fået svar. Og jeg har opfordret til, at denne urimelige forskelsbehandling bliver ændret.

Jeg tænker nogle gange på, hvordan mit liv havde formet sig, hvis jeg ikke var blevet udsat for uvidende tandlæger. Hvis jeg ikke havde fået amalgamplomber, som medførte tungmetalforgiftning af især kviksølv med store helbredsmæssige konsekvenser. Hvis jeg ikke foruden amalgamplomber havde guld i tænderne, som medførte galvanisme. Jeg har tidligere beskrevet de helbredsproblemer i artiklen Elektricitetsværk i tænderne. Hvis alle mine tænder var blevet reguleret, så sammenbidet havde fungeret, så havde jeg måske undgået slidgigt og den invaliderende tilstand med en vipet underkæbe. Og jeg havde måske undgået det sidste møde med en inkompetent tandbehandling og undgået den økonomiske smerte, der fulgte med som en "ekstragevinst".

Ellen W. Ohlsen, januar 2020